

DABAR
Crna Gora

PRAVILNIK I ETIČKI KODEKS TAKMIČENJA DABAR

Uvod

Etički kodeks takmičenja Dabar sadrži moralna načela i načela profesionalne etike svih učitelja, nastavnika i saradnika koji će organizovati takmičenje u svojim školama i institucijama.

Načela Etičkog kodeksa primjenjuju se i na sve učesnike.

Član 1

Sve škole i svi učenici mogu učestvovati na takmičenju. Da bi ostvarili to pravo, škola imenuje odgovornu osobu koja prijavljuje školu i dobija sve relevantne informacije za provođenje takmičenja.

Član 2

Učitelji, nastavnici, profesori i saradnici:

- Vode računa o regularnosti takmičenja.
- Prosljeđuju učenicima važne informacije i potrebne lozinke za pristup platformi i testu prijavljenim učenicima svoje škole ili institucije.
- Pomažu učenicima oko tehničkih problema s pristupom platformi i testu.
- Dužni su voditi računa o tome da svaki takmičar rješava kategoriju razreda koji trenutno pohađa i na jeziku za koji se prijavio.
- Ne raspravljaju o zadacima i ne komentarišu zadatke sa testa do zatvaranja takmičenja.
- Ne objavljuju javno informacije iz sistema za takmičenje.

- Vode računa o tome da takmičari ne koriste telephone, tablete i druge slične uređaje za vrijeme takmičenja. Isti prije takmičenja moraju biti odloženi na katedru ili drugo pogodno mjesto.
- Vode računa da niko ne fotografiše zadatke tokom takmičenja.
- Vode računa o tome da zadaci sa testa ostanu tajni i nakon završetka takmičenja iz razloga što se isti zadaci mogu raditi u drugim državama, članicama Bebras-a.
- Ne objavljuju javno informacije iz sistema za takmičenje.
- Po potrebi komuniciraju sa organizatorom takmičenja.
- Obavještavaju organizatora o toku realizacije takmičenja.
- U vanrednim situacijama komuniciraju sa organizatorom pitem email-a takmičenja kontakt@igramiranje.me, koristeći svoju službenu email adresu.

Učenici:

- Rješavaju test samostalno. Nije dozvoljeno komuniciranje sa dežurnim osobama, sem u vezi sa eventualnim tehničkim pitanjima i problemima (prijava, rad sistema za testiranje i sl.)
- Ne koriste nikakvu drugu aplikaciju i/ili veb-stranice. Ne koriste mobilni telefon, kalkulator ni druga pomoćna sredstva.
- Mogu da koriste slušalice za pokretanje audio zapisa zadataka ako rješavaju test u kategorijama koje imaju audio zapise.
- Ne prepisuju, ne daju i ne traže pomoć prilikom rješavanja zadataka.
- Zadatke ne iznose i ne prosljeđuju na bilo koji način.
- Ne komentarišu zadatke sa drugim učenicima i učiteljima/nastavnicima/saradnicima do zatvaranja takmičenja.
- Trebaju biti tihi i ne smiju ometati rad drugih takmičara.

Član 3

Neposredno prije takmičenja i ispunjavanja ankete, učitelj/nastavnik/saradnik pročitae učenicima sljedeću izjavu:

IZJAVA

Mi, učenici OŠ/SŠ _____ ponosni smo na svoje učešće u takmičenju Dabar i obećavamo da ćemo odgovorno i savjesno pristupiti ovom takmičenju. Test ćemo u potpunosti rješavati samostalno.

Prepisivanje, odnosno davanje i primanje pomoći prilikom rješavanja zadataka, neetično je i nedopustivo. Prilikom rješavanja zadataka, nećemo koristiti nikakvu drugu aplikaciju i/ili veb-stranice. Nećemo koristiti mobilne telefone, kalkulatore niti bilo koja druga pomoćna sredstva. O zadacima nećemo raspravljati s drugim učenicima i nastavnicima sve do zatvaranja takmičenja.

U slučaju da prekršimo ovo obećanje, svjesni smo posljedica i mogućnosti zabrane učešća za cijelu školu.

Pravilnik međunarodnog takmičenja “Dabar”

Član 1

Pravilnik međunarodnog takmičenja “Dabar” sadrži:

- opis i cilj takmičenja
- pravo učešća i kategorije takmičenja
- upravljanje i organizaciju takmičenja
- pripremu zadataka
- implementaciju takmičenja
- dodjelu nagrada i priznanja
- finansiranje takmičenja.

Član 2

Dabar je međunarodno takmičenje koje u zemljama članicama organizuje Bebras (Bebras.org) i koje ima za cilj da promoviše informatiku i računarsko razmišljanje među učenicima osnovnih i srednjih škola, njihovim učiteljima, nastavnicima, profesorima i u široj javnosti. Zadaci su osmišljeni tako da podstiču logičko razmišljanje, primjenu osnovnih informatičkih koncepata i razvoj različitih strategija rješavanja, a za njihovo rješavanje nije nophodno da učenici imaju bilo kakvo programersko predznanje.

Ciljevi takmičenja su:

- širenje i popularizacija računarstva i informatike
- kontinualni razvoj računarskog razmišljanja kod učenika
- upoređivanja znanja i vještina iz područja računarskih nauka i informacionih tehnologija između učenika u Crnoj Gori i svijetu.

Službena stranica takmičenja je: www.dabar.me .

Član 3

Organizator takmičenja za Crnu Goru su NVO "Tinker".

Takmičenje stručno vodi Programski odbor takmičenja, koji se sastoji od predsjednika i najmanje tri člana. Predsjednika imenuje organizator takmičenja, a predsjednik imenuje članove Programskog odbora.

Organizacioni odbor čine svi dobrovoljci koji su spremni doprinijeti kvalitetnoj i pravovremenoj organizaciji svih elemenata takmičenja.

Zadaci Programskog odbora su:

- učešće na međunarodnoj radionici "Dabar"
- objavljivanje poziva za učešće na takmičenju
- distribucija informacije potrebne za učešće na takmičenju školama i učiteljima, nastavnicima, profesorima
- nadzor nad realizacijom i rezultatima takmičenja
- rangiranje učesnika prema postignutim rezultatima
- objavljivanje rezultata takmičenja u zatvorenom okruženju za nastavnike
- objavljivanja rezultata takmičenja na zvaničnoj stranici takmičenja www.dabar.me
- organiziranje i arhiviranje dokumentacije takmičenja
- dodjela digitalnih znački
- ukoliko je predviđeno, priprema diploma, priznanja i zahvalnica.

Zadaci Organizacionog odbora su:

- izbor zadataka za sve kategorije takmičenja
- pripremanje zadataka za takmičenje
- prevođenje zadataka iz međunarodne baze Dabra (Bebras)
- prilagođavanje i uređivanje zadataka i unošenje zadataka u online sistem za takmičenje
- organizacija online sistema za takmičenje
- priprema zadataka i rješenja za javno objavljivanje, nakon što se u svim zemljama realizuje takmičenje.

Član 4

Takmičenje se odvija u jednom krugu, u online okruženju. Moguće je da će se u budućnosti takmičenje odvijati u dva kruga.

Takmičenje se odvija u pet kategorija:

- Učenici 3. i 4. razreda osnovne škole – kategorija “Mikro dabar”;
- Učenici 5. i 6. razreda osnovne škole – kategorija “Mili dabar”;
- Učenici 7. i 8. razreda osnovne škole – kategorija “Kilo dabar”;
- Učenici 9. razreda osnovne škole i 1. razreda srednje škole – kategorija “Mega dabar”;
- Učenici 2. 3. i 4. razreda srednje škole – kategorija “Giga dabar”.

U planu je uvođenje revijalno-pripremne kategorije “Piko dabar” takmičenja, namjenjene učenicima 1. i 2.razreda osnovne škole koji bi Dabar zadatke mogli rješavati tokom 7 dana, nakon zvaničnog Dabar takmičenja. Učešće djece iz “Piko kategorije” u Dabar takmičenju bi bilo otvorenog karaktera, bez registrovanja takmičara i sa mogućnošću otvorenog pristupa online platformi sa bilo koje lokacije. Neće biti obavezno da djeca iz kategorije “Piko dabar” zadatke rade samostalno. Organizator će razmotriti mogućnost nagrađivanja određenog broja učesnika iz kategorije “Piko dabar” dobijenih slučajnim odabirom. Cilj je da se i ovaj uzrasta u budućnosti uključu u redovno Dabar takmičenje.

Član 5

Učešće na takmičenju je dobrovoljno i organizator će se potruditi da bude i besplatno za sve učenike, iako se u brojnim zemljama učesnicama, za učešće na takmičenju plaća kotizacija.

Pravo da učestvuju na takmičenju imaju svi zainteresovani učenici osnovnih i srednjih kola, škola koje su se pravovremeno prijavile. Učenici se takmiče pojedinačno.

Škole se prijavljuju svake godine za učešće na takmičenju putem online obrasca koji se objavljuje na stranici www.dabar.me. Imenovana odgovorna osoba za organizaciju takmičenja (MENTOR) prijavljuje organizatoru, u unaprijed određenom roku, sve zainteresovane učesnike iz škole. Organizator zadržava pravo da omogući i online prijavljivanje učesnika na registrovanoj lokaciji i podatke o prijavljenima dostavi MENTORU.

Tokom početnih dogina realizacije Dabar takmičenja u Crnoj Gori, omogućeno je i direktno prijavljivanje učenika na zvaničnoj stranici Dabar takmičenja, a takmičarima su na raspolaganju i alternativne lokacije.

Prihvataju se samo prijave koje su stigle u objavljenom roku za prijavljivanje kod MENTORA putem službenog obrasca kao i prijave takmičara napravljene putem popunjavanja zvanične prijavne forme na stranicama www.dabar.me,

Svojom prijavom, učenici, učitelji/nastavnici/profesori i škole se obvezuju da će se pridržavati Pravilnika i Etičkog kodeksa takmičenja Dabar.

Član 6

Takmičenje se održava u toku međunarodne nedjelje Dabra, koju u svakoj državi učesnici određuje organizator u skladu sa pravilima Bebras organizacije. Tačan period/vrijeme realizacije objavljuju se na službenoj stranici takmičenja.

Takmičenje se odvija online, u TINKER-ovom sistemu za online testiranje.

Učenici zadatke rješavaju u školama ili drugim ustanovama uz nadzor MENTORA i dežurnih osoba čijim radom koordinira MENTOR. Prijavljene škole i ustanove dužne su osigurati prostor i potrebne uslove za sprovođenje takmičenja. Škole same određuju raspored grupa takmičara, u zavisnost od tehničkih mogućnosti. Prilikom takmičenja u svakoj se učionici nalazi barem jedan učitelj koji prati tok takmičenja. Na lokaciji mogu biti određeni termini (na 45 minuta ili sat vremena) u kojima je omogućen slobodan dolazak takmičara, bez prethodnog zakazivanja dolaska.

U slučaju da škola ne može osigurati epidemiološke uslove za sprovođenje takmičenja, prijavljenim učenicima može se omogućiti da rade i od kuće uz prethodnu saglasnost organizatora. U tom slučaju učenici dobijaju sve potrebne informacije, uputstva i lozinke od učitelja/nastavnika/profesora iz svoje škole ili od organizatora. Uputstva za prijavu na sistem i takmičenje priprema organizator takmičenja.

Odluku o načinu sprovođenja takmičenja (u školi ili od kuće) donosi organizator u dogovoru sa nadležnim institucijama i Bebras organizacijom. U slučaju da se takmičenje održava u školi, organizator očekuje da se osigura pristup takmičenju od kuće onim učenicima koji su bolesni ili su u samoizolaciji, a žele i mogu pristupiti takmičenju.

Učitelji/nastavnici/profesori su dužni voditi računa o prijavi učenika u odgovarajuću grupu, zavisno od razreda koji učenik trenutno pohađa.

Korisnički nalozi koji se koriste za pristup takmičarskoj online platformi biće kreirane od strane organizatpra na osnovu dostavljenih prijava, ukoliko se sa organizatorom ne dogovori drugačije.

Učenici, u zavisnosti od kategorije, rješavaju od 8 do 12 zadataka u vremenskom roku od 40 minuta, koje online sistem automatski bilježi i onemogućava pristupanje testu nakon isteka predviđenog vremena. Ukoliko učenik tokom rješavanja izađe iz sistema za rješavanje (zbog tehničkih razloga), može

se u njega vratiti i nastaviti rješavati ukoliko nije prošlo predviđenih 40 minuta. Nakon isteka predviđenog vremena, zadaci se ne mogu ponovo rješavati.

Broj bodova koji nosi tačno urađeni zadatak može biti 3,6 ili 9 bodova, u zavisnosti od procjenjene težine zadatka. Negativnih bodova nema, ukoliko ne bude naglašeno drugačije.

Zadaci se ne moraju rješavati redom i moguć je povratak na prethodne zadatke.

Učenici tokom takmičenja mogu koristiti papir i olovku kao dodatnu pomoć u rješavanju zadataka, ali je neophodno da papire prilikom izlaska ostave kod dežurnih osoba, tj. nije dozvoljeno iznošenje papira. Mentor se treba pobrinuti o tome da tako prikupljeni papiri budu uništeni odmah po testiranju. Nije dozvoljena upotreba mobilnih telefona, kalkulatora i drugih pomagala.

Učenici pristupom testu, nezavisno od toga da li rješavaju test u školi ili kući, pristaju na uslove takmičenja koji su navedeni u ovom Pravilniku i Etičkom kodeksu.

Nakon završenog testa (ručno pokretanje ravršetka ili nakon isteka vremena) svaki učesnik može odmah vidjeti svoj rezultate u online sistemu za takmičenje.

Svi učesnici koji učestvuju u takmičenju rangiraju se zajedno po kategorijama, bez obzira na kojoj lokaciji su se takmičili. Rang liste takmičara biće vođene u sistemu za takmičenje i podaci u vezi sa njima objavljeni na www.dabar.me. Na rang listi biće jasno označeni učenici koji su ostvarili zapažen rezultat, tj. čiji rezultat je među 10% najboljih rezultata u kategoriji.

Mentori mogu od organizatora dobiti informacije o postignutim rezultatima takmičara za one učenike koji su se takmičili na lokaciji za koju su oni bili zaduženi. Učitelji upoznaju svoje učenike pojedinačno u vezi sa pojedinačnim plasmanom i pojedinačnim brojem osvojenih bodova i ne prosljeđuju im kompletnu rang listu takmičara sa brojem bodova svih takmičara. Svaki mentor obvezuje se da podatke, uključujući i cjelokupnu rang listu takmičara, neće prosljeđivati niti javno iznositi.

Član 7

Svi učesnici takmičenja dobijaju diplome o učešću u digitalnom obliku koje preuzimaju iz sistema za takmičenje. Takmičari čiji rezultat je u 10% najboljih rezultata u kategoriji dobija posebno priznanje za ostvaren zapažen rezultat.

Izradu diploma i priznanja za učenike, te zahvalnica za učitelje i nastavnike organizuje Programski odbor takmičenja. One će se moći preuzeti u digitalnom obliku iz sistema za takmičenje, a ukoliko postoje uslovi njihovo štampanje organizuje matična škola sudionika ili organizator takmičenja.

Svaki takmičar može dobiti digitalnu značku u sistemu za takmičenje.

Digitalne značke, zahvalnice i diplome dodjeljuju se tokom ili na kraju takmičenja. Može biti upriličena posebna dodjela papirne verzije diploma, priznanja i zahvalnica.

Član 8

Prijava i učešće na takmičenju su besplatni. Izvori sredstava za realizaciju takmičenja mogu biti:

- sredstva stečena različitim aktivnostima i konkursima za projekte
- donacije sponzora i donatora
- sredstva pribavljena od strane Ministarstava i Agencija i
- drugi izvori.

Prikupljena sredstva za takmičenje koriste se za:

- pripremu i učešće članova Programskog odbora na međunarodnoj radionici Dabar
- realizaciju takmičenja (pripremu zadataka za takmičenje, ažuriranje i održavanje platforme za takmičenje, održavanje stranice takmičenja, diplom i nagrade i sl.)
- organizaciju seminara i radionica
- druge vanredne troškove.